

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR)
Center for Ecology and Sustainable Development

CEKOR, Korzo 15/13, 24 000 Subotica, SERBIA

Kineske investicije u regionu se trebaju preusmeriti sa uglja na obnovljive izvore energije i energetske efikasnost

(Sarajevo, Subotica – 5. maj 2016. godine) Kina, zajedno sa 177 drugih zemalja sveta (1), je potpisala Pariski klimatski sporazum u aprilu 2016, i tako se obavezala na prelazak ka obnovljivoj energetskoj budućnosti. Međutim, kinesko finansiranje energetskih projekata u regionu jugoistočne Evrope (JIE) je u suprotnosti sa tom obavezom, s obzirom da je Kina trenutno najveći investitor u razvoj uglja u JIE. Ova činjenica predstavlja značajnu pretnju ispunjavanju klimatskih i energetskih ciljeva Evropske unije koje zemlje JIE trebaju ispuniti na svome putu ka priključenju EU.

Dosad su dva ugovora za finansiranje potpisana od strane kineskih banaka za termoelektreane na uglj u regionu: Stanari (Kineska razvojna banka - CDB, 560 miliona eura) i Kostolac B3 (ExIm banka, 620 miliona eura). Anex ugovora o izgradnji Bloka 7 termoelektreane Tuzla, projekta vrednog 730 miliona eura, je juče potpisan u sklopu Sarajevo Business Foruma (2), čime je završeno pregovaranje u vezi projekta koji se smatra najvećom post-ratnom investicijom u energetskom sektoru BiH.

Ostali potencijalni projekti za koje su najavljene kineske investicije uključuju Banoviće, Ugljevik 3 i Gacko 2u BiH. Kompletna vrednost ovih investicija prelazi 3,4 milijarde eura. Projekti predloženi za finansiranje takođe postoje u Hrvatskoj, na Kosovu i u Crnoj Gori, ali se suočavaju sa otporom nevladinih organizacija, stručnjaka i lokalnih zajednica. (3)

Zdravstveni troškovi koje prouzrokuju postojeće termoelektreane u pet zemalja Zapadnog Balkana (4) iznose do 8.5 milijardi eura godišnje, te dovode do 7.181 prerane smrti godišnje u Evropi. Nove termoelektreane bi stvorile dodatne troškove u visini do 203 miliona eura godišnje na Zapadnom Balkanu, i do 528 miliona eura godišnje u Evropi (5). Pored toga, oko jedna petina energije u regionu je izgubljena ili ukradena.

“Kina bi trebala uraditi ono što velike svetske finansijske institucije, banke i fondovi rade u poslednje dve godine – zabraniti štetne kredite za uglj, koje će vraćati poreski obveznici, i umesto toga se fokusirati na investicije u energetske efikasnost, obnovljive izvore energije i stvaranje novih radnih mesta u tim granama industrije. Pozivamo Kinesku razvojnu banku i ExIm banku da nam pomognu na našem evropskom putu, da poboljšaju zdravlje naših građana i kvalitet naše životne sredine, kao i da sa nama podele veliko iskustvo koje poseduju u oblasti vetra i sunca kao obnovljivih izvora energije”, izjavio je Igor Kalaba, koordinator programa za energiju i klimatske promene Centra za životnu sredinu iz BiH.

“Želimo upozoriti naše političare, kao i strane investitore, da umesto razvoja kojim su se spremni hvaliti, osuđuju ovu regiju na pogubni put time što privlače ulaganja u termoelektreane koje emituju velike količine gasova staklene bašte i drugih štetnih gasova. Ponovo pozivamo kineske vlasti da razmotre potrebu naših zemalja da napuste korištenje fosilnih goriva i da se fokusiraju na transformaciju ka energetski efikasnoj ekonomiji, baziranoj na čistim i održivim oblicima energije”, rekla je Nataša Đereg, direktorica CEKOR-a iz Srbije.

Potpisane organizacije:

Fondacija Mreža za promjene Jugoistočne Evrope, Bosna i Hercegovina
Centar za životnu sredinu, Bosna i Hercegovina
Centar za ekologiju i energiju, Bosna i Hercegovina
Ekotim, Bosna i Hercegovina
Centar za zastupanje građanskih interesa, Bosna i Hercegovina
Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR), Srbija

Beleške za urednike/ce:

(1) https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-7-d&chapter=27&lang=en

(2) <http://www.klix.ba/biznis/sbf-potpisan-aneks-ugovor-o-finansiranju-izgradnje-bloka-7-te-tuzla/160504057>

<http://bankwatch.org/news-media/blog/bosnia-and-herzegovina-signs-deal-tuzla-7-coal-plant-construction-its-economics-are->

(3) Plomin C (HRT) – 500MW - 840 miliona eura; Pljevlja 2 -254 MW - 338.5 miliona eura; Kosovo e Re - 500 MW – 1 milijarda eura

(4)BiH, Kosovo, Makedonija, Crna Gora i Srbija.

(5) “Neplaćeni zdravstveni račun: Kako nas termoelektreane na uglj na Zapadnom Balkanu čine bolesnima” (<http://bit.ly/1QMCIYd>), Udruženje za zdravlje i okolinu (HEAL), 2016